

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (SOCIOLOGY)
EXAMINATION: DECEMBER – 2024
THIRD SEMESTER

Subject: Sociology of Exclusion (SO22-304)

Date: 20/12/2024

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

Instructions: 1) All questions are compulsory.

- Q. 1) Answer in detail following questions. (Any One) (20)**
1. What is social exclusion? Explain the scope and nature of social exclusion?
 2. Explain in detail the process of social, economic and political inclusion in India.
- Q. 2) Answer the following questions. (Any Three) (30)**
1. What are the major aspects of exclusion with reference to Scheduled Tribes in India?
 2. Explain gender based social exclusion with examples.
 3. Explain the correlation between inequality and social exclusion.
 4. Do you think the Dalit movement in India is in the direction as aspired by Dr.Ambedkar? Debate.
 5. Describe the limitations of the concept of social exclusion
 6. What is correlation between disability and poverty?
- Q. 3) Write Short notes. (Any Two) (10)**
- a) De-nomadic tribes and exclusion
 - b) Difference between social exclusion and marginalization
 - c) Exclusion in pre-colonial times
 - d) Characteristics of the social exclusion

मराठी रूपांतर

सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

- प्र. १) खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) (२०)**
१. सामाजिक वर्जितता म्हणजे काय? सामाजिक वर्जिततेची व्याप्ती आणि स्वरूप स्पष्ट करा.
 २. भारतातील सामाजिक, आर्थिक आणि राजकीय समावेशनाची प्रक्रिया सविस्तर विशद करा.
- प्र. २) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) (३०)**
१. भारतातील अनुसूचित जमातींच्या संदर्भात वर्जिततेचे (वगळणे) प्रमुख पैलू कोणते आहेत?
 २. लिंगभावाधारित सामाजिक वर्जितते उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
 ३. विषमता/ असमानता आणि सामाजिक वर्जितता यांतील सहसंबंध स्पष्ट करा.
 ४. भारतातील दलित चळवळ डॉ.आंबेडकरांच्या आकांक्षेचा परिपाक आहे असे तुम्हाला वाटते का? वादविवाद करा.
 ५. सामाजिक वर्जितता संकल्पनेच्या मर्यादा स्पष्ट करा
 ६. अपंगत्व/ दिव्यांगता आणि गरिबी यांचा सहसंबंध सांगा.
- प्र. ३) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)**
१. विमुक्त-भटक्या जमाती आणि वर्जितता
 २. सामाजिक वर्जितता आणि सीमांतिकरण यांतील भेद
 ३. वसाहतीपूर्व काळातील वर्जितता
 ४. सामाजिक वर्जितता/ वंचिततेची प्रमुख वैशिष्ट्ये